

Lapurretak

Sekuentzia honetan lapurreten gainean arituko gara. Hiru alderdi aztertuko ditugu azpisekuentzia banatan:

1. Sarrera gisa, lapurretei buruzko datuak
2. Lapurreta baten kontaketa egin
3. Lapurretak prebenitzeko aholkuak

Lapurretak albiste

Lapurretei buruzko datuak ematen dituzte audio honetan; baita pasadizo batzuk kontatu ere. Lapurretarekin inguruko hitz batzuk aztertu ondoren, audioaren ulermenarekin lotutako ataza bat egingo dugu.

Hiztegia

Entzungaia hobeto ulertzeko, gai honekin lotura duten hitz batzuk ezagutzea ondo etorriko zaizu. Ezagutzen al dituzu hitz hauen sinonimoak? Aukeratu hitz egokia gainean klik eginez.

Lapur hitzaren sinonimoa:

- ☐ hiltzaile
- ☐ ebasle
- ☐ koldar

Lapurtu aditzaren sinonimoa:

- ☐ ostu
- ☐ ezkutatu
- ☐ apurtu

Lapurtzea:

- ☐ lapurtarra
- ☐ lapurreta
- ☐ lapurkizuna

Ahozkoaren ulermena

Ea zer moduz ulertzen duzun audio labur hau. Entzun audioa eta erantzun ondoko galderei.

Audioaren hasieran, 2012an egin dituzten lapurreta-kasu batzuk aipatzen dituzte. Zein leku ez dute aipatzen?

- ☐ Ile-apaindegia.
- ☐ Banketxea.
- ☐ Taxia.
- ☐ Bitxi-denda.

Gaztetxo batzuek lapurreta egin zuten taxi batean eta.....

- ☐ azkenean taxilariak gaztetxo bat salatu zuen.
- ☐ gaztetxo batek taxilaria salatu zuen.
- ☐ taxilaria ez zen ausartu gaztetxoak salatzea.

Esatariak dioenez, aurtengo lapurreta-kopurua, iazkoarekin konparatuta,

- ☐ antzekoa izan da.
- ☐ txikiagoa izan da.
- ☐ handiagoa izan da.

Etxeetara noiz sartzen diren lapurrak aipatzen ditu esatariak. Hauetako zein ez du aipatzen?

- ☐ Etxean inor ez dagoenean.
- ☐ Etxekoak lotan daudenean.
- ☐ Etxeko ateak sendoak ez direnean.

Lapurreta baten kontaketa

Sekuentzia honetan lapurretei buruz hitz egingo dugu. Bertan, etxean lapurreta egin zioten emakume baten kontaketa entzungo dugu. Historia entzun eta ulertu ondoren, kontaketak egiteko beharrezkoak diren aditzei buruzko ataza bat daukazu. Eta bukatzeko, lapurreta baten kontaketa egiteko eskatuko dizugu.

Gaiaz pentsatzen

Emakume baten etxean lapurreta egin dute, eta emakumeak gertatukoaren berri ematen du. Elkarrizketa entzun baino lehen, pentsatu pixka bat lapurreten gaiaren inguruan.

Elkarrizketako une batean galdetzen diote: “Zu langabezian egongo bazina, lapurretan hasiko al zinateke?”. Geroago audioa entzuten duzunean, erreparatu emakumeak zer erantzuten duen.

Galdera hori zuri egingo balizute, zer erantzungo zenuke? Uste al duzu lapur asko egoerak bultzatua ari direla lapurretan?

Aukerarik baduzu, hitz egin lagun batekin gai horren inguruan.

Ahozkoaren ulermena-kontaketa

Elkarrizketan kontu asko aipatzen dituzte. Esan ondoko esaldiak bat datozen entzundakoarekin.

Esnatu zirenean, berehala konturatu ziren lapurru egin zietela.

Egia

Gezurra

Autoaren giltzak hartu zituzten lapurrek, baina autoa ez.

☐ Egia

☐ Gezurra

Ia gela guztietatik eramán zuten zerbait.

☐ Egia

☐ Gezurra

Bere etxe-blokean jende gehiagori ere lapurru zioten.

☐ Egia

☐ Gezurra

Etxeko inor ez zen altxatu gau osoan.

☐ Egia

☐ Gezurra

Ateko sarraila ez zeukaten giltzaz itxita.

☐ Egia

☐ Gezurra

Langabezian egongo balitz, andreak ez luke baztertuko lapurretan hasia.

☐ Egia

☐ Gezurra

Ertzaintzak esperantza eman die galdu dutena berreskuratuko dutela.

☐ Egia

☐ Gezurra

Aseguru-etxearekin ez dute arazorik izan.

☐ Egia

☐ Gezurra

Lapurreta bat kontatu

Lapurreta nola gertatu zen kontatu dio emakumeak kazetariari. Kontaketa egiterakoan, jakina, aditzak lehenaldian erabiltzen ditu. Hemen duzu berak esandako zati baten transkripzioa, baina aditz batzuk falta dira. Jarriko al dituzu? Horretarako, aukeratu zerrendatik egokiena.

Zalantzarik baduzu, entzun dezakezu berriro audioa.

Zuten / ginen / zitzaien / genuen / zegoelako / zela / zenuten / zitzaizkigula / zen

EMAKUMEA: Goiz batean esnatu eta kanpoko atea zabalik ikusi _____. Hasieran ez _____ konturatu gauza bakoitza bere lekuan _____, baina gero pixka bat begiratzeko hasi eta konturatu ginen gauzak falta _____, etxean norbait ibili _____ eta lapurtu egin zigula.

ESATARIA: Zer falta _____?

EMAKUMEA: Ba, portatila, mobilak, mutilaren poltsa eta kotxeko giltzak. Lehenengo momentuan kotxeko giltza falta zela ikusi eta kotxea lapurtu ote ziguten, baina, bueno, kotxea zaharra _____ eta igual ez _____ interesatu eta ez _____ eraman.

Orain kontaketa egiteko txanda da. Kontatuko al duzu lapurreta bat, zuri edo ezagun bati gertatu zaiona? Nahi baduzu idatzi eta gero irakasle edo beste bati erakutsi, edo lagun bati kontatu ahoz. Kontaketa egiten laguntzeko, nahi baduzu entzun berriro audioa edo begiratu transkripzioari.

Lapurretak prebenitzeko neurriak

Sekuentzia honetan aholkuak nola eman ikusiko dugu; horretarako, audio bat entzungo dugu eta bertan ematen dituen aholkuak aztertu. Hasteko, zenbait aholku egokiak iruditzen zaizkizun galdetuko dizugu, eta gero ertzainak gomendio horiei buruz zer dioten entzun. Bukatzeko, aholkuak emateko erabiltzen diren adierazpide linguistikoak ikusiko ditugu.

Hiztegia-aholkuak

Hitz batzuk dituzu hemen, entzungo duzun audioa ulertzen laguntzeko. Lotu hitz bakoitza esanahiarekin, sinonimoarekin edo antonimoarekin.

lapur

Hitzak

ebasle

agerian

ekidin

nahasi

eragin

ezezagun

susmo

adineko

eraso

Sinonimoak

lapur

halako ondorio bat ekarri.

gauza bat beste bat dela pentsarazi.

zahar

begi bistan

zerbaiti buruzko ustea, batez ere txarra.

saihestu

ezagun

norbaiten aurka indarkeriaz zerbait egin, kalte egiteko asmoz.

Ordenatu gaiak

Ertzainak gai batzuen inguruan hitz egin eta ematen ditu aholkuak. Hemen dituzu gai horiek; ordenatuko al dituzu? Horretarako, mugitu gaiak edo zenbakiak behar bezala ordenatzeko.

Kontuan hartu gai bat sobera dagoela.

Etxera galdezka etortzen direnekin nola jokatu.

Nola sartzen dira lapurrak etxera?

Dirua ateratzerakoan kontuan hartu beharrekoak

Gure dirua non gorde behar dugun

Kalean hurbiltzen zaizkigunekin ez fidatu

Lapurreten kontrako neurriak

Entzungaia ertzain batek aholkuak ematen ditu, lapurretei nola aurre egin jakiteko.

Ondoko aholkuetatik zein uste duzu direla eraginkorrak lapurretei aurre egiteko? Besterik bururatzen zaizu? Komentatu lagun batekin.

Orain entzun audioa, ea zer esaten duen ertzainak neurri horien inguruan. Markatu neurri bakoitzaren ondoren 'egia' ala 'gezurra' den.

Bat al datoz zure iritziak audioan entzun duzunarekin?

Etxea giltzaz ixtea.

☐ Egia

☐ Gezurra

Bizilagun bati kanpora goazela esatea.

☐ Egia

☐ Gezurra

Lapurrei aurre egitea.

☐ Egia

☐ Gezurra

Etxean lapurtu digutela ikustean, ondo begiratu eta ukitu gauza guztiak, nola dauden

☐ Egia

☐ Gezurra

Etxe barruan beti norbait dagoen itxura ematea: arropa zintzilik utzi, argiak piztuta...

☐ Egia

☐ Gezurra

Ez utzi ezezagunei guregana hurbiltzen.

☐ Egia

☐ Gezurra

Ez eraman bistan balioko gauzarik.

☐ Egia

☐ Gezurra

Hobe da kaleko kutxazainetan dirua ateratzea, sukurtsal-barrukoetan baino.

☐ Egia

☐ Gezurra

Ez da komeni edozein susmo txarreatatik poliziari deitzea; itxaron behar da ziurtatu arte.

☐ Egia

☐ Gezurra

Komeni da atea giltzaz ixtea

Ertzainak aholkuak eman ditu, lapurretei nola egin behar diegun aurre azaltzeko. Horretarako, halako formulak erabili ditu:

- 1- Susmorik izanez gero, **deitu** ertzaintzara. (aditza aginteran)
- 2- Lapurrearekin topo egiten badugu, **ez egin** aurre. (aditza aginteran)
- 3- Lapurrek ukitutako gauzak ez dira **ukitu behar**. (aditza+behar)
- 4- **Aholkua da** autobabeserako neurriak **hartzea**. (aholkua da, komeni da, egokia da..... –t(z)ea)

Ataza honetan, eskatuko dizugu forma batean dauden aholkuak beste era batera jartzeko. Izan ere, ideia bera esateko, modu bat baino gehiago daude.

Horrela, beraz, idatzi ondoko aholkuak beste modu batera, jartzen dizugun forma erabiliz.

Adibidez:

Ondo itxi etxeko atea eta leihoak.
 behar
Etxeko atea eta leihoak ondo itxi behar dira.

Baliodun gauzak leku seguruan gorde.

..... behar.....

Ez eman inori etxeko informaziorik.

Ez da komeni

Ez sartu etxean ertzainak etorri arte.

..... sartu behar.

Bitxiak-eta ez dira eraman behar agerian.

Ez da egokia

Bankura konfiantzazko pertsona batekin joan behar da.

.....joan.

Oso garrantzitsua da ateratako dirua berehala gordetzea.

.....behar.....

Zuzenketa-orria

Hiztegia

Lapur hitzaren sinonimoa:

✓ ebasle

Lapurtu aditzaren sinonimoa:

✓ ostu

Lapurtzea:

✓ lapurreta

Ahozkoaren ulermena

Audioaren hasieran, 2012an egin dituzten lapurreta-kasu batzuk aipatzen dituzte. Zein leku ez dute aipatzen?

✓ Banketxea.

Gaztetxo batzuek lapurreta egin zuten taxi batean eta.....

✓ gaztetxo batek taxilaria salatu zuen.

Esatariak dioenez, aurtengo lapurreta-kopurua, iazkoarekin konparatuta,

✓ antzekoa izan da.

Etxeetara noiz sartzen diren lapurrak aipatzen ditu esatariak. Hauetako zein ez du aipatzen?

✓ Etxeko ateak sendoak ez direnean.

Transkripzioa

Ahozkoaren ulermena

MANU ETXEZORTU: Hitz egin dezagun lapurretei buruz. Azken egunetako parte lapurretena. Gabon gauean adin txikiko bat atxilotu zuen ertzaintzak Irunen. Lau lagunek hartu zuten taxia Lasarten eta Irunera iritsitakoan, sakelako telefonoa, tablet bat eta 130 € hartu zizkieten taxi-gidariari. Elkar joka bukatu zuten, eta kopiloto zihoanari muturrekoa eman zion taxistak. Kolpea hartu zuenak salatu egin zuen komisaldegian. Ihes egin zuten besteek eta ertzainak adin txikikoa atxilotu zuten. Beasainen bi aldiz egin dute lapurreta azken egunetan, Manias izeneko ile-apaindegian. Handiena Madrilen hilabete hasieran egindako lapurreta da: 10. milioi € ostu zituzten bitxi-denda batetik. Bitxiak eta erlojuak lapurtu zituzten.

Lapurretak. Egoera nolakoa da? Estatistikak gora egin du?, mantendu egin da? Nagore Telleria aritu da, han eta hemen, lapurretei buruz galdezka.

NAGORE TELLERIA: Klean poltsoa lapurtu tiradizoa jota, edo denda batean butroiaren sistema erabilia –alboko lokalean paretan zulatuta–, zein gauez lotan gaudela. Aurten [2012] urtariletik azarora bitartean osten 28.392 salaketa jaso ditu ertzaintzak Gipuzkoan, Araban eta Bizkaian. Hilean 2.000 baino gehiago. Iazko datuekin alderatuta, beretsua da kopurua, abenduko zenbaketa falta dela kontuan hartuz. Iaz 30.209 salaketa zenbatu zituen Herrizaingo Sailak. Modus operandi ugari erabiltzen dituzte ebasleek lapurretarako; etxeetan inor ez denean, edo gauez sartzen dira gehienetan.

Zuzenketa-orria

Ahozkoaren ulermena-kontaketa

Esnatu zirenean, berehala konturatu ziren lapurtu egin zietela.

✓ Gezurra

Autoaren giltzak hartu zituzten lapurrek, baina autoa ez.

✓ Egia

Ia gela guztietatik eraman zuten zerbait.

✓ Gezurra

Bere etxe-blokean jende gehiagori ere lapurtu zioten.

✓ Gezurra

Etxeko inor ez zen altxatu gau osoan.

✓ Gezurra

Ateko sarraila ez zeukaten giltzaz itxita.

✓ Egia

Langabezian egongo balitz, andreak ez luke baztertuko lapurretan hastea.

✓ Gezurra

Ertzaintzak esperantza eman die galdu dutena berreskuratuko dutela.

✓ Gezurra

Aseguru-etxearekin ez dute arazorik izan.

✓ Gezurra

Lapurreta bat kontatu

EMAKUMEA: Goiz batean esnatu eta kanpoko atea zabalik ikusi (genuen). Hasieran ez (ginen) konturatu gauza bakoitza bere lekuan (zegoelako), baina gero pixka bat begiratzen hasi eta konturatu ginen gauzak falta (zitzaizkigula), etxean norbait ibili (zela) eta lapurtu egin zigula.

ESATARIA: Zer falta (zenuten)?

EMAKUMEA: Ba, portatila, mobilak, mutilaren poltsa eta kotxeko giltzak. Lehenengo momentuan kotxeko giltza falta zela ikusi eta kotxea lapurtu ote ziguten, baina, bueno, kotxea zaharra (zen) eta igual ez (zitzaien) interesatu eta ez (zuten) eraman.

Transkripzioa

Ahozkoaren ulermena-kontaketa

ESATARIA: Erreterriako emakume batek kontatu digu berari gertatu zaiona.

EMAKUMEA: Goiz batean esnatu eta kanpoko atea zabalik ikusi genuen. Hasieran ez ginen konturatu gauza bakoitza bere lekuan zegoelako, baina gero pixka bat begiratzen hasi eta konturatu ginen gauzak falta zitzaizkigula, etxean norbait ibili zela eta lapurtu egin zigula.

ESATARIA: Zer falta zenuten?

EMAKUMEA: Ba, portatila, mobilak, mutilaren poltsa eta kotxeko giltzak. Lehenengo momentuan kotxeko giltza falta zela ikusi eta kotxea lapurtu ote ziguten, baina, bueno, kotxea zaharra zen eta igual ez zitzaien interesatu eta ez zuten eraman; ze horixe egiten omen dute maiz: kotxeko giltza hartu eta gero inguruan, ba, kotxe hori bilatu ea baten bat zabaltzen den, eta aurkitzen badute eraman.

ESATARIA: Hau noiz izan da?

EMAKUMEA: Hau izan zen azaroan, azaroaren bukaera aldera.

ESATARIA: Duela hilabete. Eta zuek lo?

EMAKUMEA: Gu lo, eta ez genuen ezertxo ere entzun, ezertxo ere ez. Dena zegoen, gainera, bere lekuan, ez zuten ezer bota. Sartu ziren salara zuzenean, eta salatik harrapatu zutena eta soinurik egin gabe eraman ahal izan zutena, errazena eraman ahal izan zutena, horixe eraman zuten. Telebista, eta holako gauzak... ez ziren hasi; azkenean, hori desentxufatu egin behar da eta soinua egiten da horrekin. Orduan, errazen zegoena eraman zuten; pentsatzen dugu etxean ez zirela bi minutu baino gehiago egon. Sartu, harrapatu zutena-edo nahikoa izango zuten-edo eta horrekin joan egin ziren.

ESATARIA: Nolako tokian bizi zarete? Alegia, bizilagun asko daukazue?

EMAKUMEA: Ba, sei bizilagun gara. Bueno, seiko etxea da; aldamenean ez da inor bizi oraintxe, eta bost bizilagun gara. Gure blokean guri bakarrik lapurtu digute.

ESATARIA: Eta etxea zer dago: bakartua, erdigunean edo...?

EMAKUMEA: Ez, ez. Nahiko erdigunean dago, bai. Eta azkenean lapurreta dezente. Ibiltzen omen dira etxex etxe, zein irekiko duten azkarren; irekitzen dutena han sartu eta harrapatzen dutena eraman egiten dute.

ESATARIA: Eta pentsatzen dut pentsamendua izango zela hori gertatu eta gero, "eskerrak ez nintzen gauerdian jaiki!"

EMAKUMEA: Bai, jaiki nintzen gauerdian. Baina ez nituen han harrapatu eta gaitzerdi. Gero beldurra geratzen zaizu, ez, zer pasatuko ote zen topatu izan banitu jaikitzerakoan.

ESATARIA: Nolako atea daukazue?

EMAKUMEA: Ba, ate normala da. Egia da ez genizkiola bi buelta eman sarraillari, eta orduan erraz ireki zuten. Baina, ez genuen ohiturarik eta ez duzu pentsatuko zuri sartuko zaizkizunik etxera, eta gero begiratu; azkenenean zuri sartu. Orain, bai, orain ixten dugu. Ja, ja, ja... behin lapurtuta.

ESATARIA: Eta orain zer?, beldurtuta?

EMAKUMEA: Hombre! Pasatzen zaizu. Hasierako momentuetan, bai. Egia da, esan dizudana, orain, azkenean, neurri gehiago hartzen dituzu, eta sarraila aldatu dugu eta barrutik erraz ixten den bat jarri dugu; orduan, etxean sartzen garen bakoitzean atea itxi egiten dugu. Ez dugu sekula ohitura hori eduki, baina orain bai. Beldurrez, beldurrez ez gaude, baina beste neurri batzuk eta hartzen dituzu, segurtasun gehiago edo.

ESATARIA: Zuk imajina al dezakezu zeure burua lapurretan?

EMAKUMEA: Ez, ez. Egia esan, ez.

ESATARIA: Lanik gabe, sosik gabe...

EMAKUMEA: Ez, ez dut imajinatzen neure burua lapurretan. Ez dakit, horra iristeko pentsatzen dut egoerak oso larria behar duela. Baina iruditzen zait, baita ere, neurri batean, lapurreta asko izan daitezke jendeak behar duelako, baina beste asko mafia-kontuak izaten dira, ez da izaten hainbeste behar duen jendea, lapurretara dedikatzen jendea baino.

ESATARIA: Zuen kasuan, lana egiteko moduagatik profesionalak ematen dute.

EMAKUMEA: Bai, ze inguruko herrietan, gau horietan gertatu ziren, herri guztietan gertatu ziren.

ESATARIA: A, bai, non?

EMAKUMEA: Ba, Oihartzunen gertatu ziren, aurreko astean Hernanin, Lasarten ere gertatu ziren. Orduan, ematen du talde bera izan ote daitekeen edo.

ESATARIA: Eta salaketa jartzera joan zinetenean, zer esan zizuten?

EMAKUMEA: Ba, asko gertatzen direla. Baina ez dute espero gauza horiek berriro aurkitzea, auskalo non dauden eta gauza handirik ez dizute esaten.

ESATARIA: Dirutan? Portatila eta bi mobil, diru asko.

EMAKUMEA: Diru dezente. Eta gero horixe da beste kontu bat, zure aseguruarekin borroka egin behar. Eta azkenean... bizitza guztia pagatzen duzu aseguru bat, baina gero garaia iristen denean zerbaite ere pasatzen zaizunean, orduan saiatzen dira ez ordaintzen. Orduan, gero haiekin borroka egin behar.

ESATARIA: Eta nola zaudete: borroka irabazita, galduta ala oraindik jokutzen?

EMAKUMEA: Oraindik borrokan, oraindik borrokan.

Zuzenketa-orria

Hiztegia-aholkuak

Hitzak

ebasle

agerian

ekidin

nahasi

eragin

susmo

adineko

eraso

Sinonimoak

▶ lapur

▶ halako ondorio bat ekarri.

▶ gauza bat beste bat dela pentsarazi.

▶ zahar

▶ begi bistan

▶ zerbaiti buruzko ustea, batez ere txarra.

▶ saihestu

▶ norbaiten aurka indarkeriaz zerbait egin, kalte egiteko asmoz.

Ordenatu gaiak

Etxera galdezka etortzen direnekin nola jokatu.

Nola sartzen dira lapurrak etxera?

Dirua ateratzerakoan kontuan hartu beharrekoak

Gure dirua non gorde behar dugun

Kalean hurbiltzen zaizkigunekin ez fidatu

Lapurreten kontrako neurriak

Etxea giltzaz ixtea.

✓ Egia

Bizilagun bati kanpora goazela esatea.

✓ Egia

Lapurrei aurre egitea.

✓ Gezurra

Etxean lapurtu digutela ikustean, ondo begiratu eta ukitu gauza guztiak, nola dauden jakiteko.

✓ Gezurra

Etxe barruan beti norbait dagoen itxura ematea: arropa zintzilik utzi, argiak piztuta...

✓ Egia

Ez utzi ezezagunei guregana hurbiltzen.

✓ Egia

Ez eraman bistan balioko gauzarik.

✓ Egia

Hobe da kaleko kutzazainetan dirua ateratzea, sukurtsal-barrukoetan baino.

✓ Gezurra

Ez da komeni edozein susmo txarreatatik poliziari deitzea; itxaron behar da ziurtatu arte.

✓ Gezurra

Komeni da atea giltzaz ixtea

(Baliadun gauzak leku seguruan gorde behar dira.)

(Ez da komeni inori gure etxeko informaziorik ematea.)

(Ertzainak etorri arte ez da etxean sartu behar.)

(Ez da egokia bitxiak-eta agerian eramatea.)

(Bankura konfiantzazko pertsona batekin joan.)

(Ateratako dirua berehala gorde behar da.)

Transkripzioa

Ordenatu gaiak

ESATARIA: Herrizaingo Sailean egin dugu galdera. Ertzaintzak kontatu digu lapurrak etxean nola sartzen ari diren.

ERTZAINA: Etxebizitzan lapurrak bi eratan sartzen ari dira: bai plastikozko txartelen bidez, sarraila parean sartuta, ez badugu ondo ixten atea bi buelta emanda; eta bigarrena, Ertzaintzak detektatu duena, betiko gantzuaz edo gakoaz atea irekitzeko erabiltzen den tresna, esan genezake lapur adituek erabiltzen dakitena, zarata edo kalterik eragin gabe. Gaizkileak, ba, badakigu: dirua, bitxiak eta balore handiko gauzak bilatzen ari dira; baita biktima erraza ere: etxean ez gaudenean, lo gaudela, adin edo edadeko pertsonak.

Aholkuak? Ba, prebentzioa. Itxi beti etxeko atea giltzaz, nahiz eta barruan egon. Leihoak ere ondo itxi beti, batez ere, beheko etxe edo solairuetan; baita aldarmioak dauzkaten eraikinetan. Deitu Ertzaintzari, zalantzarik gabe, 112 telefonora. Ezezagunen bat inguruan bueltaka ikusi dugula?, etxean zarata arraroak entzutean, susmo txarra eragiten diguten kotxe batek hainbat lagun barruan zaintzan dabilela? Deitu edozein ordutan 112 telefonora.

ESATARIA Ate joka ere joan ohi dira ebasleak. Horiekin ez fidatzeko esan digu Ertzaintzak.

ERTZAINA: Ez fidatu. Ez ohiko aitzakiak dakartzatenekin: galdu egin naiz, zure senarra etxean al da?... Mesfidatu galdera horiekin, ez eman inori zuen etxeko informazioa. Baliadun gauzak leku seguruan gorde, diru pila bat ere edukitzea etxean ez da komeni. Lapurra ikusten badugu, ez egin aurre, saiatu ahal eta ezaugarri gehien memorizatzen, ihes egin duen kotxearen matrikula kasua baldin bada, anotatu... Eta deitu berehala Ertzaintzari. Etxea hutsik uzten dugula, astebukaerapasa edo halako kasuetan, jendea dagoenaren itxura eman behar da: pertsianak erdi zabalik utzi, arropa batzuk zabaldua, argiren bat tenporizadore batera konektatu, bizilagun bati esan, badaezpada ere, ez garela egongo. Gero, ezezagunen aurrean ez esan inoiz egongo garela etxetik kanpo. Hala ere, etxebizitzan lapurreta egiten badizute, ez da sartu behar Ertzaintza iritsi arte, edo sartu behar baduzu, behintzat, lapurrek manipulaturako gauzak ez dira ukitu behar, zeren, hatz-markak edo arrastoak ikerlariek hor aurkitu ditzakete.

ESATARIA Klean lapurrek nola jokutzen duten ere galdetu diogu Herrizaingo Saileko bozeramaileari.

ERTZAINA: Klean gertatzen diren lapurretak. Eraso horien biktimak normalean adineko pertsonak izaten dira. Lapurrak emakumezkoak zein gizonezkoak dira. Biktimei hurbiltzen zaizkie galdera bat egitera, objektu bat saltzera edo eskaintzera; edo sinadura baten bila dabiltzan aitzakian. Haien helburua da gu geldiarazi, ikutzea, kartera aterarazi, ikusi zer motatako erlojua, urrezko katea, lepokoa edo bitxiak daramatzagun.

Aholkua? Herritarrek autobabeserako neurriak hartzea. Klean, errepidean, bidegorrian paseatzen ari garela, merkatalguneetako aparkalekuetan.. ezezagunek gu geldiarazi edo gu nahastea saihestu behar dugu, edozein aitzakia erabiltzen dutela ere, esaterako, helbide bati buruz galdetzeko, non dagoen ospitale bat, sinadura nahi dutela, zerbait lurrera jausiz gero, edo gure arropan orban bat garbitu nahi dutela... Ez diogu inori gu nahasten utzi behar. Bitxiak, erlojuak, diru-zorroak, balio handiko iphoneak edo sakelako telefonoak ez dira eraman behar agerian. Tiratze horiek edo tiroiak ekiditeko. Poltsa ondo eutsita eta gorputzari itsatsita egon behar da.

ESATARIA Gabon-garai honetan jendea pilatu egiten da, dendetan zein tabernetan, eta lapurrentzat bilkurak oso leku aproposak dira susmorik sortu gabe eta tentazio askorekin eskua luzatzeko. Sasoi honetan, bereziki, kontuz ibiltzeko gomendio ematen du Ertzaintzak, eta dirua ateratakoan ere tentuz ibiltzeko.

ERTZAINA: Kontuz, kutzazain automatikoetan edo banku-sukurtsaletan eragiketak egiterakoan. Hilabete osoko gastuetako diru guztia aldi bakarrean ateratzea ez da segurua; are gutxiago, egun seinalatueta ateratzea, esate baterako, hileko lehen egunean, edo soldata edo pentsioa kobratu ondoren. Hobe da senide edo konfiantzazko lagun batekin bankura joatea, bereziki adineko pertsonen kasuan. Kutzazain automatikoetan entitate barrukoak erabiltzea komeni da eta ez klean daudenak, bereziki gauez. Oso garrantzitsua da ateratako dirua berehala gordetzea toki seguru batean, besteen bistan dirua edo libretak esku artean erabiltzea ekidin behar da. Inork jarraitu ez gaituela bermatzea edo inguruan jarrera susmagarria duen inor ez dagoela ziurtatzea... Eta kasu guztietan, berriro esango dut, edozein susmo izanez gero Ertzaintzara deitu, doako 112 telefono-zenbakira.

Lapurreten kontrako neurriak

ESATARIA: Herrizaingo Sailean egin dugu galdera. Ertzaintzak kontatu digu lapurrak etxean nola sartzen ari diren.

ERTZAINA: Etxebizitzan lapurrak bi eratan sartzen ari dira: bai plastikozko txartelen bidez, sarraila parean sartuta, ez badugu ondo ixten atea bi buelta emanda; eta bigarrena, Ertzaintzak detektatu duena, betiko gantzuaz edo gakoaz atea irekitzeko erabiltzen den tresna, esan genezake lapur adituek erabiltzen dakitena, zarata edo kalterik eragin gabe. Gaizkileak, ba, badakigu: dirua, bitxiak eta balore handiko gauzak bilatzen ari dira; baita biktima erraza ere: etxean ez gaudenean, lo gaudela, adin edo edadeko pertsonak.

Aholkuak? Ba, prebentzioa. Itxi beti etxeko atea giltzaz, nahiz eta barruan egon. Leihoak ere ondo itxi beti, batez ere, beheko etxe edo solairuetan; baita aldamiok dauzkaten eraikinetan. Deitu Ertzaintzari, zalantzarik gabe, 112 telefonora. Ezezagunen bat inguruan bueltaka ikusi dugula?, etxean zarata arraroak entzutean, susmo txarra eragiten diguten kotxe batek hainbat lagun barruan zaintzan dabilela? Deitu edozein ordutan 112 telefonora.

ESATARIA Ate joka ere joan ohi dira ebasleak. Horiekin ez fidatzeko esan digu Ertzaintzak.

ERTZAINA: Ez fidatu. Ez ohiko aitzakiak dakartzatenekin: galdu egin naiz, zure senarra etxean al da?... Mesfidatu galdera horiekin, ez eman inori zuen etxeko informazioa. Baliadun gauzak leku seguruan gorde, diru pila bat ere edukitzea etxean ez da komeni. Lapurra ikusten badugu, ez egin aurre, saiatu ahal eta ezaugarri gehien memorizatzen, ihes egin duen kotxearen matrikula kasua baldin bada, anotatu... Eta deitu berehala Ertzaintzari. Etxea hutsik uzten dugula, astebukaerapasa edo halako kasuetan, jendea dagoenaren itxura eman behar da: pertsianak erdi zabalik utzi, arropa batzuk zabaldua, argiren bat tenporizadore batera konektatu, bizilagun bati esan, badaezpada ere, ez garela egongo. Gero, ezezagunen aurrean ez esan inoiz egongo garela etxetik kanpo. Hala ere, etxebizitzan lapurreta egiten badizute, ez da sartu behar Ertzaintza iritsi arte, edo sartu behar baduzu, behintzat, lapurrek manipulaturako gauzak ez dira ukitu behar, zeren, hatz-markak edo arrastoak ikerlariek hor aurkitu ditzakete.

ESATARIA Kalean lapurrek nola jokutzen duten ere galdetu diogu Herrizaingo Saileko bozeramaileari.

ERTZAINA: Kalean gertatzen diren lapurretak. Eraso horien biktimak normalean adineko pertsonak izaten dira. Lapurrak emakumezkoak zein gizonezkoak dira. Biktimei hurbiltzen zaizkie galdera bat egitera, objektu bat saltzera edo eskaintzera; edo sinadura baten bila dabiltzan aitzakian. Haien helburua da gu geldiarazi, ikutzea, kartera aterarazi, ikusi zer motatako erlojua, urrezko katea, lepokoa edo bitxiak daramatzagun.

Aholkua? Herritarrek autobabeserako neurriak hartzea. Kalean, errepidean, bidegorrian paseatzen ari garela, merkatalguneetako aparkalekuetan.. ezezagunek gu geldiarazi edo gu nahastea saihestu behar dugu, edozein aitzakia erabiltzen dutela ere, esaterako, helbide bati buruz galdetzeko, non dagoen ospitale bat, sinadura nahi dutela, zerbait lurrera jausiz gero, edo gure arropan orban bat garbitu nahi dutela... Ez diogu inori gu nahasten utzi behar. Bitxiak, erlojuak, diru-zorroak, balio handiko iphoneak edo sakelako telefonoak ez dira eraman behar agerian. Tiratze horiek edo tiroiak ekiditeko. Poltsa ondo eutsita eta gorputzari itsatsita egon behar da.

ESATARIA Gabon-garai honetan jendea pilatu egiten da, dendetan zein tabernetan, eta lapurrentzat bilkurak oso leku aproposak dira susmorik sortu gabe eta tentazio askorekin eskua luzatzeko. Sasoi honetan, bereziki, kontuz ibiltzeko gomendio ematen du Ertzaintzak, eta dirua ateratakoan ere tentuz ibiltzeko.

ERTZAINA: Kontuz, kutxazain automatikoetan edo banku-sukurtsaletan eragiketak egiterakoan. Hilabete osoko gastuetako diru guztia aldi bakarrean ateratzea ez da segurua; are gutxiago, egun seinalatueta ateratzea, esate baterako, hileko lehen egunean, edo soldata edo pentsioa kobratu ondoren. Hobe da senide edo konfiantzazko lagun batekin bankura joatea, bereziki adineko pertsonen kasuan. Kutzazain automatikoetan entitate barrukoak erabiltzea komeni da eta ez kalean daudenak, bereziki gauez. Oso garrantzitsua da ateratako dirua berehala gordetzea toki seguru batean, besteen bistan dirua edo libretak esku artean erabiltzea ekidin behar da. Inork jarraitu ez gaituela bermatzea edo inguruan jarrera susmagarria duen inor ez dagoela ziurtatzea... Eta kasu guztietan, berriro esango dut, edozein susmo izanez gero Ertzaintzara deitu, doako 112 telefono-zenbakira.